

POB HERITAGE

– *Evidence based strategy* –

**UCZELNIA
BADAWCZA**
INICJATYWA DOSKONAŁOŚCI

Zespół

mgr Idalina Odziemczyk, dr hab. Jolanta Perek-Białas, prof. UJ

Prezentacja wyników badania 18.XII.2020, Kraków

— WYZWANIA —

Uwarunkowania dziedziny

Misja i rola humanistyki

Wyzwania przed humanistyką

1) Interdyscyplinarność i praca zespołowa

- Współpraca różnych dyscyplin
- Konsolidacja środowisk naukowych
- Przekroczenie barier między dziedzinami i dyscyplinami
- Integracja wiedzy z różnych obszarów
- Badania na pograniczu dziedzin
- Otwarcie na inne nauki
- Włączenie nauk przyrodniczych
- Wspólne aktywności różnych Instytutów
- Dialog nauki, sztuki i technologii
- Współdziałanie a nie konkurencja
- Grupy uzupełniających się badaczy
- Odejście od jednoosobowego modelu uprawiania nauki

ALE! zachowanie dorobku dziedzin i ochrona autonomii

Źródło: analiza na podstawie wyników ankiet

2) Cyfrowa humanistyka (Innowacyjność i odpowiedź na zmiany technologiczne)

- Digitalizacja zasobów
- Nowe technologie
- Nowe media
- Innowacje metodologiczne
- Nowatorskie ujęcia
- Nowoczesna infrastruktura badawcza
- Dostęp do baz danych i źródeł
- Technologia w kontekście pandemii

3) Pozycja i rola dziedziny

- Obrona statusu jako nauki
- Odbudowanie autorytetu
- Przekonanie o niezbędności
- Uniknięcie marginalizacji
- Redefinicja pojęcia NH
- Określenie roli w świecie
- Zapewnienie o przydatności
- Możliwości aplikacji
- Społeczna misja humanistyki

4) Umiędzynarodowienie

- Współpraca międzynarodowa
- Współdzielenie zasobów
- Łączenie uniwersytetów
- Integracja z humanistyką Europy
- Promocja na forum międzynarodowym
- Światowe tendencje w nauce
- Międzynarodowe struktury badawcze

ALE! ochrona lokalnego dziedzictwa

5) Otwartość na odbiorców

- Open Access
- Zwiększenie dostępności
- Popularyzacja nauki
- Komunikowanie efektów
- Otwarcie na otoczenie
- Mosty akademicka – społeczeństwo
- Właściwy język
- Odejście od hermetyczności

Wyzwania przed humanistyką

Ranking na podstawie % wskazań w ramach danej dziedziny	OGÓŁEM	Literaturoznawstwo	Nauki o kulturze i religii	Językoznawstwo	Historia	Filozofia	Nauki o sztuce	Archeologia
Interdyscyplinarność i praca zespołowa	1	1	2	1	1	1	1	4
Innowacyjność i odpowiedź na zmiany technologiczne	2	4	1	2	3	4	2	3
Pozycja i rola dziedziny	3	3	3	3	5	2	3	2
Umiędzynarodowienie	4	2	4	4	2	3	2	5
Otwartość na odbiorców	5	5	3	4	4	3	3	1

— DOMENY BADAWCZE*—

** Analiza według proponowanych domen badawczych w ramach działania POB Heritage (czerwiec 2020). Wyróżnione domeny są propozycją wyjściową do działania POB Heritage.*

„Stawienie czoła wyzwaniom współczesnego świata przez dostarczanie człowiekowi wiedzy o tym, jak odnaleźć się w obecnych, dynamicznie zmieniających się warunkach, jak nie zatracić siebie oraz jak ochronić dziedzictwo i jego wpływ na kształtowanie naszej tożsamości w kontekście indywidualnym, lokalnym, narodowym i światowym.”

Humanistyka wobec wyzwań zmian środowiskowych, cywilizacyjnych i technologicznych

- Najważniejsze wyzwanie humanistyki wskazane przez **130 osób**.
- „Konieczność nadążania za szybkimi przemianami społeczno-kulturowymi i ich komentowanie z perspektywy naukowej”.
- „Refleksja nad rolą praktyk kulturowych w życiu społecznym, w szczególności w odniesieniu do katastrofy klimatycznej, doświadczenia pandemii oraz kryzysu demokracji, prowadząca do przywrócenia wiary w wiedzę ekspercką w zakresie humanistyki.”
- „Aktywna obecność i wyjaśnianie procesów kulturowych oraz społecznych, które dzieją się tu i teraz lub też dotyczą przeszłości nadal kształtującej teraźniejszość; obecność nie tylko w wymiarze naukowym, ale i medialnym.”

Humanistyka wobec wyzwań zmian środowiskowych, cywilizacyjnych i technologicznych

- *Kompleksowy model religii z perspektywy motywowanego poznania oraz psychologii społecznej*
- *Epistolografia a rzeczywistość nowych mediów: zachowywanie dziedzictwa a obecne formy komunikacji*
- *Przemiany form i sposobów uprawiania wiedzy związanych z kulturą post-cyfrową,*
- *Rola nauk humanistycznych i społecznych w zmianie stosunku człowieka do otaczającego go środowiska przyrodniczego.*

- Nowatorskie rozwiązania problemów związanych z **rozumieniem i wyjaśnieniem różnorodności i dynamiki kultur ludzkich oraz współkonstruujących je porządków normatywnych.**
- **Rozwój humanistyki cyfrowej** jako pola negocjowania równowagi między prowadzeniem badań, innowacyjną edukacją i wywieraniem wpływu na otoczenie społeczne.

Globalne i lokalne procesy historyczne

- „Przybliżenie rozumienia globalnej i lokalnej dynamiki przemian kulturowych i społecznych (przy uwzględnieniu migracji, zmian klimatu, różnic kulturowych w zglobalizowanym świecie).”
- „Procesy globalizacji są identyfikowane jako istotne zagrożenie dla wszelkich sfer dziedzictwa humanistyka powinna wspierać identyfikację lokalnych treści dziedzictwa.”
- Pokazywać ciągłość przeszłości z teraźniejszością(...) troszczyć się o jej dialog w skali globalnej z innymi trendami cywilizacyjnokulturowymi.

“Celem nadrzędnym humanistyki powinno być **zrozumienie napięcia między lokalnością a globalnością oraz przeszłością a teraźniejszością**, czyli pogodzenie dziedzictwa z globalizacją i modernizacją.”

Globalne i lokalne procesy historyczne

- Domena obejmuje **interdyscyplinarne podejścia do kultury przeszłej i terażniejszej:** badania nad językami, ideologiami i religiami, historią intelektualną i historią pojęć, systemami prawnymi i normami społecznymi, historią mentalności i historią kulturową, historiami literatur i innych form twórczości kulturowej.
- *Ewolucja formuł powitalnych i pożegnalnych w językach europejskich.*
- *Badania jakościowe dotyczące rozumienia gestów towarzyszących mowie w perspektywie antropologicznej i kulturowej.*
- *Interakcje literackie i kulturowe Romantyzmu od końca wieku XVIII po dzień dzisiejszy/*

*„Docenienie bogactwa kultury tradycyjnej, kultur lokalnych, **prawdziwie interdyscyplinarny opis przemian w obrębie kultury, ewidencjonowanie procesu zachodzących zmian w kontekście (załamującej się) globalizacji**”*

Interdyscyplinarne studia nad Polską w perspektywie lokalnej, regionalnej i globalnej

- Interdyscyplinarność jako wyzwanie humanistyki zajęło **pierwsze miejsce wśród badanych ogółem** oraz wśród przedstawicieli 6 z 7 dyscyplin Nauk Humanistycznych.
- Wskazanie potrzeby uwzględnienia w praktyce badawczej **powiązania z otoczeniem społecznym** oraz **wyjścia do odbiorców i popularyzacji nauki**.

Interdyscyplinarne studia nad Polską w perspektywie lokalnej, regionalnej i globalnej

- Badania nad historią, kulturą, religią, sztuką, językiem i literaturą, prawem i tożsamością, **obejmujące teren Polski oraz jej subregionów i ziem dawnej Rzeczypospolitej**, prowadzone z uwzględnieniem szerokiego spektrum możliwych perspektyw geograficznych i dyscyplinarnych.
- Domena ta daje też dużą szansę na **współpracę uniwersytetu z otoczeniem społecznym**.

Inwentaryzowanie, archiwizowanie i ochrona dóbr kultury oraz zarządzenie dziedzictwem

- „Opis i dokumentowanie historii, zwłaszcza wątków dotąd marginalizowanych, jak np. historia codzienności, mniejszości, życie prowincji i wydarzenia, które z różnych przyczyn były przemilczane.”
- „Dokumentacja ginących w globalizmie zjawisk, tradycji i języków regionalnych.”
- „Spowolnienie procesów zapominania kulturowego.”
- „Umiejętna selekcja zagadnień rzeczywiście trwałych lub przynajmniej na tyle ważnych, że mają potencjał stworzenia faktycznego dorobku, do którego odwoływać się będą kolejne pokolenia.”

„Bezwzględnie najważniejszym wyzwaniem badawczym stojącym przed humanistyką światową jest ocalenie jej zróżnicowania.

Chodzi o to, by pojęcie "humanistyka światowa" (a lepiej: "humanistyki światowe") oznaczało po prostu zbiór wielu różnych humanistyk lokalnych, zakorzenionych w poszczególnych językach i kulturach, powiązanych poziomymi relacjami wymiany, a nie zhierarchizowany system władzy anglojęzycznego centrum.

Ochrona różnorodności kulturalnej jest więc dla humanistyk światowych zadaniem równie ważnym, co ochrona różnorodności biologicznej dla nauk biologicznych.”

Krytyczne badania nad dziedzictwem i różnorodnością

„Humanistyka jako teoria krytyczna współczesności.”

„Ogromna ilość pojęć i teorii wymaga przemyślenia od nowa, bo kryzys przyrodniczy sprawia, że duża część pytań i odpowiedzi, dostarczanych dotychczas przez humanistykę, przestaje mieć znaczenie, albo trzeba to znaczenie na nowo pokazać.”

- *„Krytyczny namysł nad dotychczasowymi wartościami społecznymi, politycznymi i gospodarczymi w obliczu globalnych zagrożeń klimatycznych i zdrowotnych.”*
- *„Krytyczna reewaluacja dziedzictwa politycznego i kulturowego Zachodu.”*
- *Konflikty związane z rosnącym zróżnicowaniem kulturowym, nowymi obliczami nacjonalizmów, procesami związanymi z globalizacją....”*

Krytyczne badania nad dziedzictwem i różnorodnością

- Badania nad **trudnym dziedzictwem, niechcianej lub wywołującej konflikty spuścizny przeszłości, dziedzictwa stereotypów, przemocy, wykluczenia, dziedzictwa grup mniejszościowych i podporządkowanych.**
- Refleksja **postkolonialna i postzależnościowa** w kontekście kontestacji dziedzictwa i trudnego dziedzictwa.
- Problem opisu i przekładu różnych modeli epistemologicznych, kształtujących **procesy produkcji wiedzy i modele poznawcze.**

Językowe uwarunkowania procesów powstawania i zmiany dziedzictwa

- *„Badania nad językiem, kulturą i religią w warunkach globalizacji i zaniku kultur tradycyjnych.”*
- *„Położenie większego nacisku na historię języka i kultury, na kontakty językowe w przeszłości.”*
- *Rozwijanie krytycznego myślenia jako przeciwdziałanie dezinformacji i manipulacji – [...] rola analizy interpretacji języka naturalnego”*
- *„Badania nad językowym funkcjonowaniem dzieci.”*
- *„Miejsce pacjentów w wieku senioralnym z zaburzeniami komunikacji językowej w życiu społecznym.”*

„Odkrycie języka i metafor odpowiadających na wyzwania współczesności.”

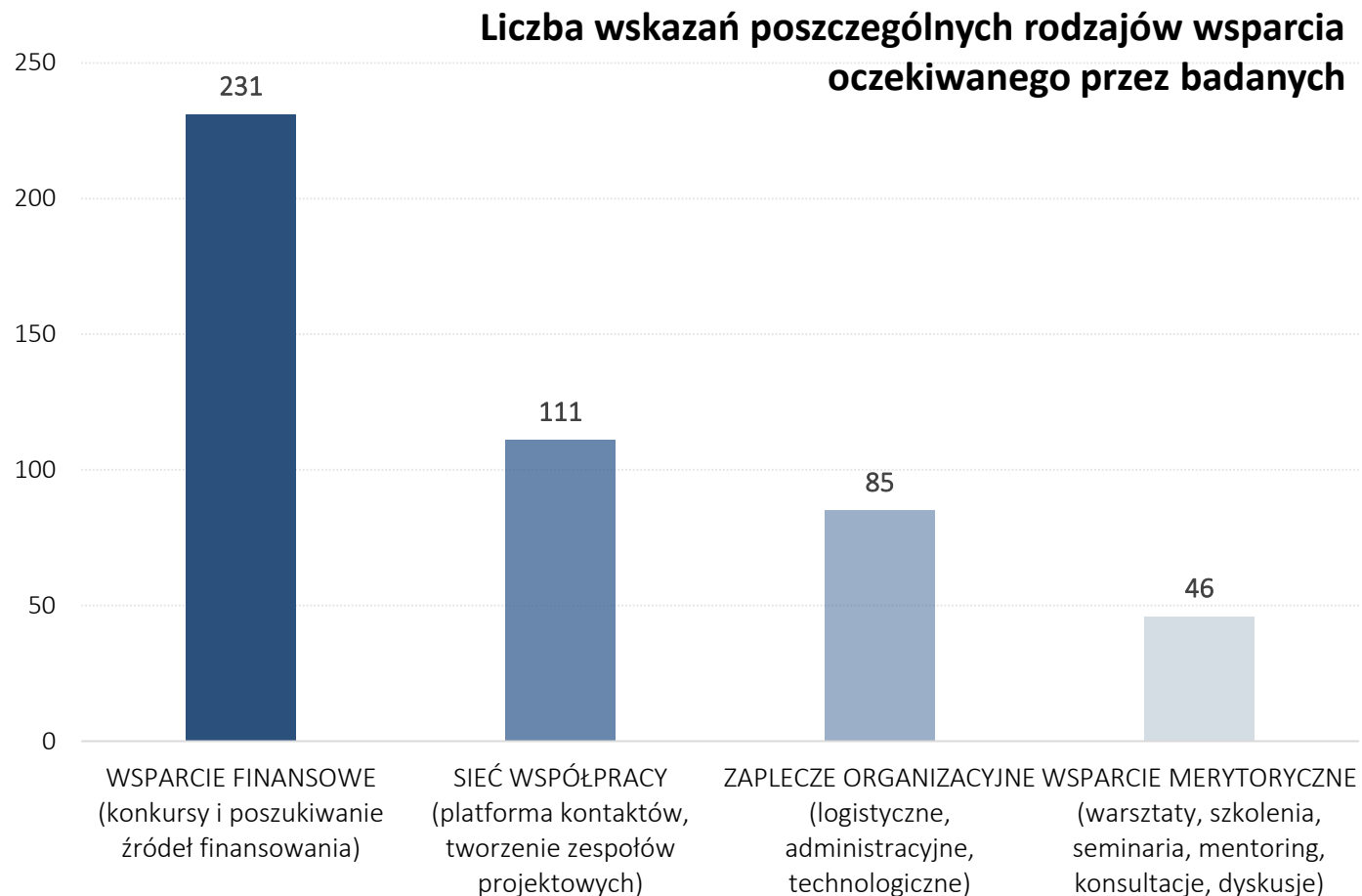
„Poszukiwanie nowego języka i nowych narzędzi opisu, które będą potrafiły opisywać problemy współczesności.”

Językowe uwarunkowania procesów powstawania i zmiany dziedzictwa

- W ramach tej domeny będą podejmowane badania nad psychologicznymi, biologicznymi, społecznymi i kulturowymi uwarunkowaniami posługiwania się językami naturalnymi i innymi systemami semiotycznymi (takim jak: muzyka, malarstwo, poezja etc.).
- Badanie mechanizmów zmian językowych i kulturowych na poziomie indywidualnym i społecznym, jak również konsekwencji tych zmian dla funkcjonowania jednostek i grup społecznych.

WSPARCIE

Jakie wsparcie chciał(a)by Pan(i) otrzymać od POB Heritage?

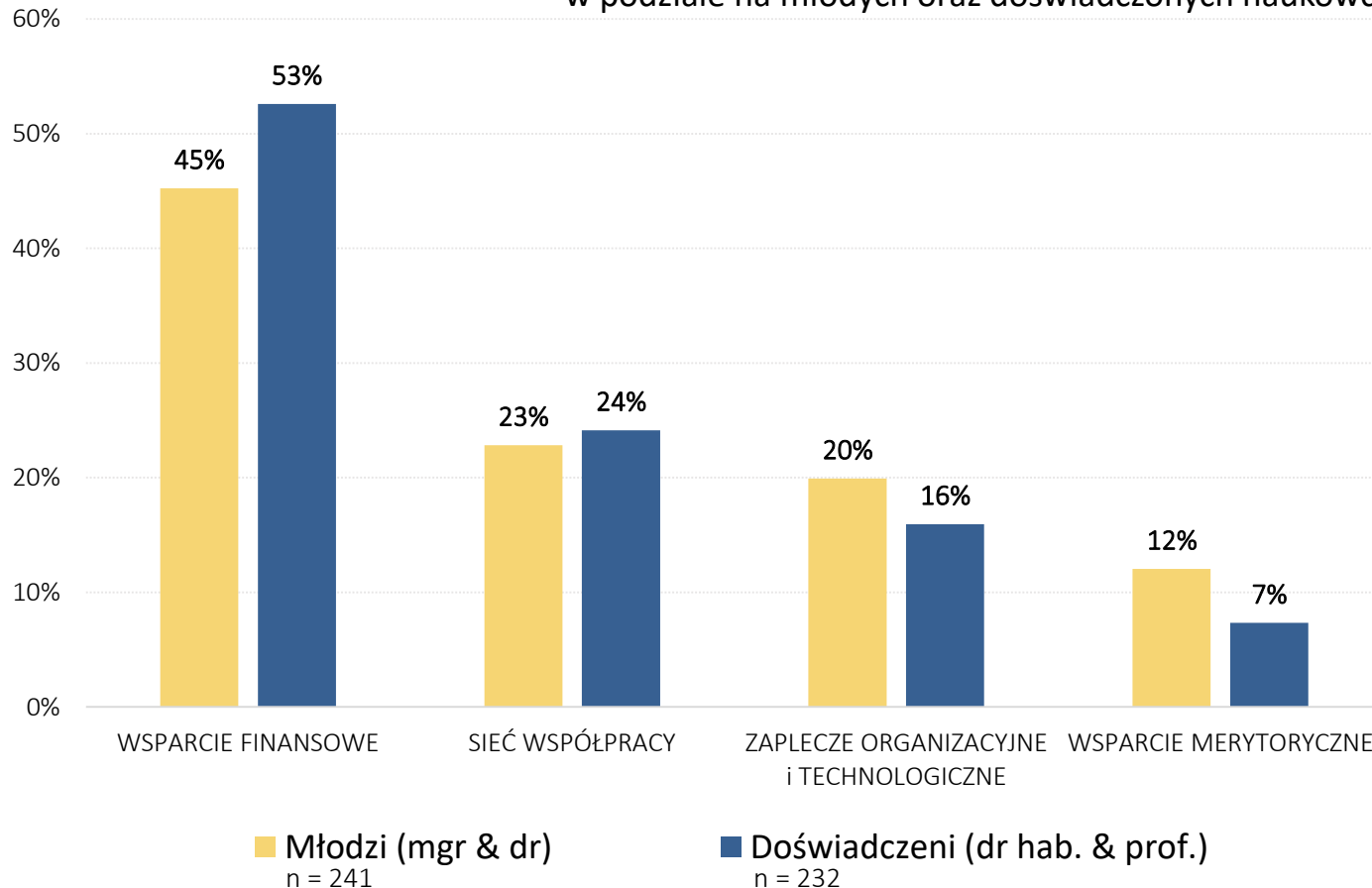
322 osoby (91%) zgłosiły oczekiwania wobec POB Heritage, wśród nich:

- 72% wskazało potrzebę wsparcia **finansowego**
- 34,5% chciałoby korzystać z platformy **współpracy**
- 28% na brak zaplecza **organizacyjnego**
- 13% chciałoby uzyskać wsparcie **merytoryczne**

Jakie wsparcie chciał(a)by Pan(i) otrzymać od POB Heritage?

Liczba wskazań poszczególnych rodzajów wsparcia oczekiwanego przez badanych

w podziale na młodych oraz doświadczonych naukowców

Rozkłady kategorii wsparcia, jakie badani chcieliby otrzymać od POB Heritage w grupach młodych oraz doświadczonych naukowców i naukowczyń są dosyć zbliżone.

Grupa badanych z **dłuższym stażem** wskazuje **częściej** na potrzeby finansowe.

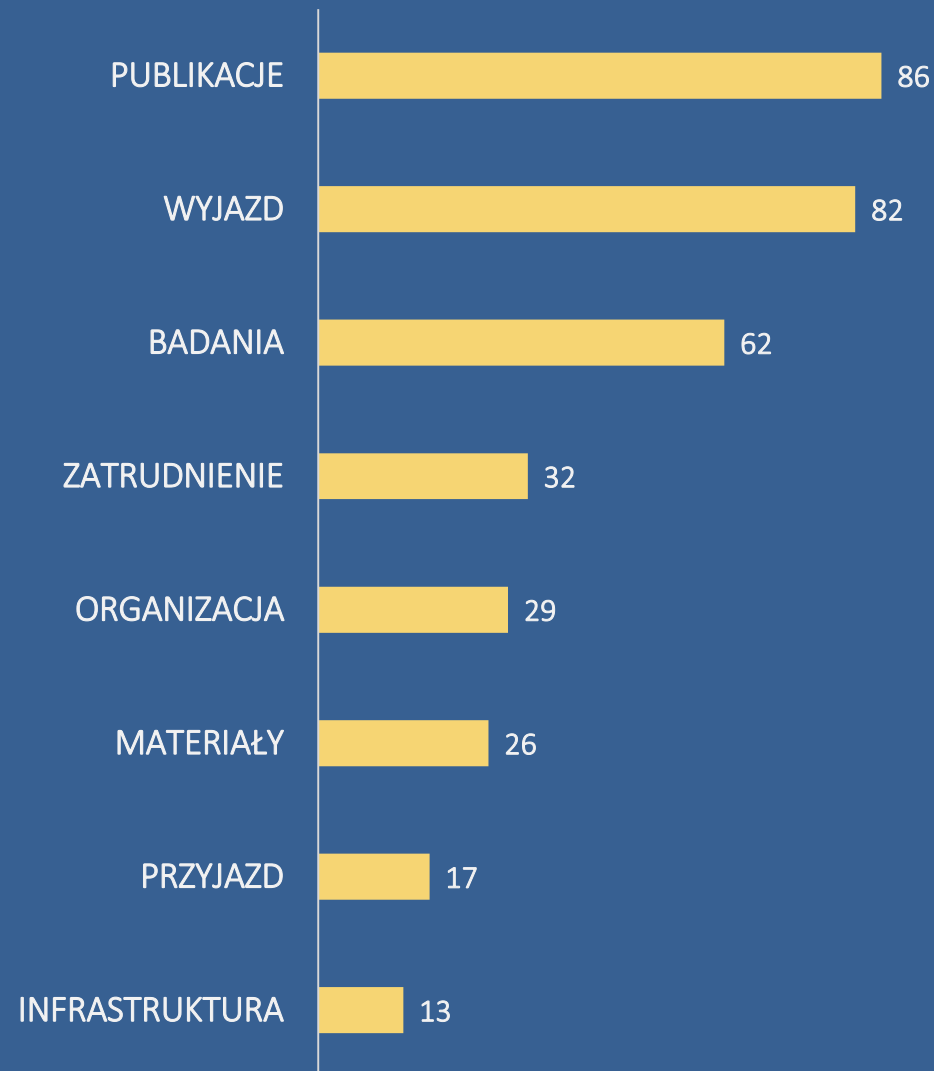
Osoby na początku kariery zgłaszają **więcej potrzeb** w zakresie **wsparcia merytorycznego**

231
osób

WSPARCIE FINANSOWE

- **PUBLIKACJE:** tłumaczenie, korekta, proofreading, koszty wydania...
- **WYJAZDY:** kwerendy, wyjazdy studyjne, staże, pobyty badawcze, konferencje, seminaria, szkolenia...
- **BADANIA:** ciągłość prowadzenia badań, zadania badawcze, grant badawczy, minigranty, badania terenowe, wynagrodzenia uczestników
- **ZATRUDNIENIE:** zmniejszenie pensum, nowy etat, asystent w projekcie, stworzenie zespołu badawczego, stypendium doktoranckie
- **ORGANIZACJA:** konferencje, warsztaty, spotkania, seminaria...
- **MATERIAŁY:** bazy, czasopisma, książki, źródła...
- **PRZYJAZD:** pracowników z zagranicy, wykład gościnny, staż naukowy...
- **INFRASTRUKTURA:** sprzęt, oprogramowanie...

Liczba osób wskazująca potrzebę finansowania w danym zakresie:

111
osób

BUDOWANIE SIECI WSPÓŁPRACY

- **76% osób łączących obie dziedziny (38)**
- 71% osób z dziedziny Nauk Humanistycznych (153)
- 67 % osób z dziedziny Nauk Społecznych (39)

- *Stworzenie platformy, która pozwoliłaby zgromadzić osoby zajmujące się dziedzictwem, aby łatwiej było znaleźć osoby do interdyscyplinarnych badań.*
- *Poszerzanie sieci współpracy z badaczami i badaczkami zainteresowanymi podobną tematyką i wspólnymi publikacjami.*
- *Ułatwienie w nawiązaniu kontaktów (...) z wydawnictwami, czasopismami zagranicznymi.*

85
osób

WSPARCIE ORGANIZACYJNE

- **28% osób z dziedziny Nauk Humanistycznych (59)**
- 26% osób z dziedziny Nauk Społecznych (15)
- 22% osób łączących obie dziedziny (11)

- *Zaplecze organizacyjne, sprzętowe, technologiczne.*
- *Infrastruktura badawcza. Zaplecze informatyczne.*
- *Wsparcie technologiczne w organizacji zdalnych konferencji naukowych.*
- *Wsparcie administracyjne (przy wnioskach, wyjazdach, umowach wydawniczych).*

46
osób

WSPARCIE MERYTORYCZNE

- **22% osób łączących obie dziedziny (11)**
- 14% osób z dziedziny Nauk Humanistycznych (29)
- 10% osób z dziedziny Nauk Społecznych (6)

- *konsultacje badań i planów badawczych.*
- *kontakt ze **specjalistami**:*
- *współpraca z **mentorem**.*
- *wsparcie w zakresie **podnoszenia kompetencji** posługiwania się językami obcymi (np. angielski, włoski).*
- *pomoc przy przygotowaniu i redakcji **wniosków grantowych**.*
- *przestrzeni dla spotkań i **wymiany doświadczeń**.*
- ***konsultacje wyników badań**, możliwość prezentacji swoich badań w interdyscyplinarnym gronie badaczy dziedzictwa.*

Dziękuję za uwagę!

POB HERITAGE

